

**Найбільш поширені питання
щодо визначення підприємства, установи, організації критично
важливими для функціонування економіки та забезпечення
життєдіяльності населення в особливий період у Запорізькій області
та бронювання військовозобов'язаних працівників**

1. За якими нормативно-правовими актами визначаються підприємства, установи, організації (далі – підприємство) критично важливими для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період (далі – критично важливим)?

Процедура визначення підприємств критично важливими регламентується низкою нормативних актів. Насамперед, це:

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

 Закон України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію”

 Закон України “Про правовий режим воєнного стану”

 Постанова КМУ від 27.01.2023 № 76, зі змінами

 Розпорядження голови ОДА від 11.02.2026 № 142, яке зареєстроване в Дніпровському міжрегіональному управлінні Міністерства юстиції України 13 лютого 2026 року за № 8/1366

2. Який алгоритм/механізм подачі та розгляду документів, прийняття рішення щодо визначення підприємства критично важливим?

Алгоритм розгляду та прийняття рішень є ідентичним як для центральних, так і для місцевих органів влади.

!!! – відповідати 2-м державним критеріям можуть наступні підприємства:

підприємства паливно-енергетичного комплексу, підприємства, що обслуговують об'єкти, внесені до секторального переліку об'єктів критичної інфраструктури сектору системи життєзабезпечення, вітчизняні виробники трансформаторного обладнання для енергетичної сфери, управителі багатоквартирних будинків - юридичні особи (суб'єкти господарювання), казенні підприємства пробірного контролю та підприємства, які забезпечують надання послуг і виконання робіт з експлуатації та комплексного обслуговування майна органів державної влади;

підприємства, які провадять діяльність у сфері охорони здоров'я, ветеринарної медицини, освіти та науки, фізичної культури і спорту, соціального захисту (з включенням до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг) та належать до державної чи комунальної форми власності з включенням до Реєстру неприбуткових установ та організацій або утримуються за рахунок коштів державного чи місцевого бюджету, або надають населенню безоплатні послуги, необхідні для забезпечення життєдіяльності населення, на постійній основі;

лінійні аудіовізуальні медіа, які здійснюють ефірне наземне багатоканальне (цифрове) телевізійне мовлення з використанням радіочастотного ресурсу, програмне наповнення якого складається переважно з інформаційних та/або інформаційно-аналітичних передач, або які залучені до системи оповіщення, та їх афілійовані особи, а також державні та комунальні заклади культури;

підприємства, які здійснюють міжнародні перевезення пасажирів та/або вантажів, підприємства, які здійснюють перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування та/або вантажів, перевізники міського електричного транспорту.

На практиці, великі стратегічні підприємства регіону для отримання «статусу критичного» звертаються до центральних органів влади; а переважно малий та середній бізнес – до облдержадміністрації.

Облдержадміністрація вповноважена розглядати звернення:

- усіх комунальних підприємств не залежно від сфери їх діяльності;
- **підприємств приватного сектору**, що провадять діяльність у сфері: сільського, лісового або рибного господарства; добувної промисловості і розроблення кар'єрів; переробної промисловості;

постачання електричної енергії, газу, пари та кондиційованого повітря;

водопостачання; каналізації, поводження з відходами; будівництва;

оптової та роздрібною торгівлі; ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів;

транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності.

Задля розгляду підтвердних документів підприємств як на державному, так і на регіональному рівнях, **утворені та діють** відповідні Робочі групи або Комісії.

При Запорізькій ОДА наразі **діють 16 галузевих робочих груп**, до складу яких (окрім фахівців профільних структурних підрозділів ОДА), включено представників Служби безпеки України, ТЦК, а також податкових органів.

Механізм отримання (підтвердження) підприємством статусу критично важливого

КРОК 1 Підприємство надає до ОДА письмове звернення з підтвердним пакетом документів.

КРОК 2 **16 галузевих Робочих груп:** після отримання звернення:

- опрацьовують пакет обґрунтовуючих документів;
- приймають рішення та готують проект розпорядження голови ОДА щодо відповідності/або невідповідності суб'єкта звернення;
- у разі звернення з неповним пакетом підтвердних документів - повернення клопотання без розгляду Робочими групами.

після прийняття рішення ОДА подає:

- повідомлення про включення підприємств до Єдиного переліку на Порталі «Дія» – впродовж 2 робочих днів;
- копії розпоряджень про відповідність – Мінекономіки, Міноборони.

КРОК 3 Підприємство подає списки військовозобов'язаних працівників через Портал «Дія».

3. Які критерії, умови є обов'язковими для визначення *приватного підприємства* критично важливим?

Підставою для прийняття рішення про визначення приватного підприємства критично важливим є **відповідність підприємства 3-м або більше державним критеріям *, з них 2 – є обов'язковими:**

*- п. 2 Критеріїв та порядку, за якими здійснюється визначення підприємств, установ та організацій, які є критично важливими для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період, а також критично важливими для забезпечення потреб Збройних Сил, інших військових формувань в особливий період, затверджених постановою КМУ від 27.01.2023 № 76 (зі змінами).

✓ Перший це – «*відсутність заборгованості із сплати податків до державного і місцевих бюджетів та єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування*»;

✓ Другий – *розмір «середньої заробітної плати»*.

У разі застосування критеріїв, затверджених розпорядженням голови ОДА від 11.02.2026 № 142, загальнообов’язковими умовами є:

 ЗАГАЛЬНООБОВ’ЯЗКОВІ УМОВИ

На виконання вимог ПКМУ від 14.07.2025 № 847
ОДА розглядає звернення:

 усіх підприємств комунальної форми власності;
підприємств приватного сектору, що провадять діяльність у сфері:

- сільського, лісового або рибного господарства
- добувної промисловості і розроблення кар’єрів
- переробної промисловості
- постачання електричної енергії, газу, пари та кондиційованого повітря;
- водопостачання; каналізації, поводження з відходами
- будівництва
- оптової та роздрібної торгівлі; ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів
- транспорту, складського господарства, поштової та кур’єрської діяльності

 ЗАГАЛЬНООБОВ’ЯЗКОВІ УМОВИ

 підприємство розташовано та провадить свою діяльність на території Запорізької області, а також зареєстровано в Запорізькій області, що підтверджується відповідними документами

 відповідність необхідній кількості критеріїв, затверджених цим розпорядженням для відповідної сфери

 розмір нарахованої середньої заробітної плати застрахованих осіб-працівників підтверджується довідкою, наданою підприємством, з додатковим поданням засвідченої копії Податкового розрахунку

 відсутність у складі засновників, співзасновників, акціонерів та кінцевих бенефіціарних власників підприємства резидентів Російської Федерації або Республіки Білорусь

 проведення підприємством згідно з Порядком організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов’язаних та резервістів, затвердженого ПКМУ від 30.12.2022 № 1487 (зі змінами) звіряння даних списків персонального військового обліку військовозобов’язаних працівників з обліковими документами відповідних районних (міських) ТЦК, в яких вони перебувають на військовому обліку, що підтверджується засвідченою копією Журналу обліку результатів перевірки стану військового обліку

4. Яким чином оформлюється звернення та який пакет документів потрібно для отримання підприємством статусу критично важливого?

Рекомендований [Зразок звернення суб'єкта господарювання](#).

У разі відповідності необхідній кількості критеріїв підприємство може звернутися до облдержадміністрації про визначення його критично важливим для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період в Запорізькій області разом із **повним комплектом підтвердних документів до кожного обраного критерію** відповідно до вимог [постанови КМУ від 27.01.2023 № 76 \(зі змінами\)](#) та [розпорядження голови ОДА від 11.02.2026 № 142](#).

5. Яким чином здійснюється розрахунок рівня середньомісячної заробітної плати?

Розмір нарахованої середньої заробітної плати застрахованих осіб – працівників (підпункт 6 пункту 2 Критеріїв та порядку, за якими здійснюється визначення підприємств, установ та організацій, які є критично важливими для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період, а також критично важливими для забезпечення потреб Збройних Сил, інших військових формувань в особливий період, затверджених постановою КМУ від 27.01.2023 № 76, зі змінами):

[державних і комунальних підприємств, установ і організацій](#), а також господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі або перебувають в комунальній власності, та господарських товариств, більше 50 відсотків акцій (часток) яких належать господарським товариствам, частка держави або комунальної власності в яких становить 100 відсотків, суб'єктів господарювання - виробників електричної та теплової енергії, до складу яких входять виробничі (генеруючі) потужності, що були зруйновані або пошкоджені внаслідок збройної агресії російської федерації, підприємств, що обслуговують об'єкти, внесені до секторального переліку об'єктів критичної інфраструктури сектору системи життєзабезпечення, операторів газорозподільних систем, нафтопереробних підприємств, у статутному капіталі яких більше 25 відсотків акцій (часток) належать державі, юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми, які здійснюють охорону об'єктів паливно-енергетичного комплексу і засновником, учасником (акціонером) яких є господарські товариства, у статутному капіталі яких 100 відсотків акцій (часток) прямо чи опосередковано належать державі, за останній календарний місяць становить не менше розміру середньої заробітної плати у регіоні за

IV квартал 2021 р. (відповідно до даних Держстату) – для Запорізької області – це 14 тис. 699 грн;

інших підприємств, установ, організацій за останній календарний місяць становить не нижче за розмір мінімальної заробітної плати по країні, помноженої на коефіцієнт 2,5 (довідково: з 01.01.2026 розмір мінімальної зарплати становить 8647 грн).

Важливо! Нарахована щомісячна заробітна плата військовозобов'язаним працівникам критично важливих підприємств*, які включаються до списків військовозобов'язаних, запропонованим до бронювання на період мобілізації та на воєнний час, повинна бути не нижче за розмір мінімальної заробітної плати по країні, помноженої на коефіцієнт 2,5 протягом строку, на який надано відстрочку від призову на військову службу під час мобілізації та на воєнний час (абзац третій пункту 8 Порядку бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час, затвердженого постановою КМУ від 27.01.2023 № 76, зі змінами).

* - крім державних і комунальних підприємств, установ і організацій, господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі або які перебувають у комунальній власності, та господарських товариств, більше 50 відсотків акцій (часток) яких належать господарським товариствам, частка держави або комунальної власності в яких становить 100 відсотків, резидентів Дія Сіті, юридичних осіб - релігійних організацій, а також працівників суб'єктів господарювання - виробників електричної та теплової енергії, до складу яких входять виробничі (генеруючі) потужності, що були зруйновані або пошкоджені внаслідок збройної агресії Російської Федерації, підприємств, що обслуговують об'єкти, внесені до секторального переліку об'єктів критичної інфраструктури сектору системи життєзабезпечення, працівників операторів газорозподільних систем, визначених наказом таких операторів, які виконують аварійно-відновлювальні роботи газорозподільних систем у складі аварійних бригад, здійснюють запобіжні заходи для безаварійної експлуатації систем газопостачання, нафтопереробних підприємств, у статутному капіталі яких більше 25 відсотків акцій (часток) належать державі, які визначені Міненерго критично важливими для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період, працівників юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми, які здійснюють охорону об'єктів паливно-енергетичного комплексу і засновником, учасником (акціонером) яких є господарські товариства, у статутному капіталі яких 100 відсотків акцій (часток) прямо чи опосередковано належать державі.

У розрахунку середньої заробітної плати необхідно орієнтуватись на **рекомендації Міністерства економіки України** ([лист від 11.12.2024 № 2704-25/89101-01](#)).

6. За який саме період установі необхідно надавати Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску?

Надається Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску,

за останній податковий період, що передує даті подачі пакету документів для визначення підприємства критично важливим.

7. Чи є обмеження по мінімальній кількості працівників для визнання підприємства критично важливим?

У разі застосування регіональних критеріїв, затверджених розпорядженням голови ОДА від 11.02.2026 № 142, в залежності від сфери діяльності підприємства одним з критеріїв може бути загальна чисельність застрахованих осіб-працівників на підприємстві.

8. Чи може ФОП отримати статус критично важливого?

Законом України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» та, відповідно, постановою КМУ від 27.01.2023 № 76 (зі змінами) бронювання та визначення критично важливим для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період для **ФОП не передбачено**.

9. Чи може бути заброньований директор підприємства, якщо він був єдиним працівником на підприємстві?

Можна забронювати працевлаштованого керівника підприємства (якщо це 1 працівник в компанії).

10. Як рахувати 50 %, якщо кількість військовозобов'язаних, наприклад - 21 (непарна кількість), бронюємо 10 чи 11?

Бронюється 10 військовозобов'язаних працівників.

11. Як анулювати бронювання працівника, якщо з ним не розірвані трудові відносини?

Анулювання бронювання працівника здійснюється через послугу в Дії «Анулювання бронювання працівників» (пункти 31, 32 Порядку бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час, затвердженого постановою КМУ від 27.01.2023 № 76, зі змінами).

12. Куди подавати пакет документів для визначення підприємства критично важливим?

Документи подаються поштою у паперовому вигляді на адресу: м. Запоріжжя, пр. Соборний 164, та дублюються в електронній формі на електронну адресу adm@zoda.gov.ua.

Контакти структурних підрозділів облдержадміністрації для консультацій.